

Razgovor

Jack Baric, redatelj i novinar

Jack Baric nam se nedavno u Zagrebu predstavio svjetskom premijerom dokumentarnog filma „In Searching for a Storm” / „U potrazi za olujom”, na *Zagreb Doxu*. Film postavlja pitanje je li UN kriv za to što se njegov Međunarodni sud za ratne zločine koristi za opravdanje neuspjeha te organizacije tijekom rata na području bivše Jugoslavije. Kritičari tvrde da UN-ov tribunal za ratne zločine (ICTY) pokušava konstruirati priču koja bi opravdala UN-ova poslijeratna stajališta da je sukob na tom području bio građanski rat, a ne srpska agresija, na čelu s Miloševićem i JNA. Ta je tvrdnja od posebne važnosti za aktualno suđenje hrvatskom generalu Anti Gotovini. Koristeći razgovore i arhivski materijal film „U potrazi za olujom” preispituje UN-ovu politiku u vrijeme rata, kako bi se ustvrdilo je li UN možda pridonio ratnim tragedijama, te postavlja pitanje je li Gotovina kriv ili je možda samo političko žrtveno janje za njihove neuspjeha. Tema je pobudila

Zadra. Odgajali su me u poštovanju slobode i demokracije u kojoj živimo ovdje u Sjedinjenim Američkim Državama, te sam, nakon što je Hrvatska proglasila svoju neovisnost, uz brojne druge mlade Hrvate-Amerikance u Americi počeo raditi na podizanju svijesti o ratu i potrebi priznanja Hrvatske.

U potrazi za istinom o agresiji koju je Miloševićeva nacionalsocijalistička Srbija (i srbizirana takozvana „Jugoslavenska narodna armija”) izvršila na Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu zato što su ove dvije povijesne zemlje izabrale put demokracije i obnove vlastite državne samostalnosti, napravili ste istinitu, vjerodostojnu, odličnu filmsku priču o hrvatskoj borbi za slobodu, smještenu u kontekst evidentnih nastojanja unutar međunarodne zajednice da se ta istina skrrije, relativizira, pa čak i krivotvori nametanjem priče o „građanskom ratu”. Što Vas je najviše ponukalo da radite film upravo s ovom temom?

Jesu li UN prespavali vrijeme od 1991. do 1995.?

i naše zanimanje, te smo redatelja filma zamolili za razgovor. Jack Baric radi kao novinar u San Pedru, SAD-u i hrvatskog je podrijetla. Studirao je marketing na University of Southern California. Vlasnik je neovisne producerske tvrtke *Pirate Town Productions*.

Gospodine Baricu, prije početka našega razgovora u povodu nedavnog prikazivanja vašega filma Searching for a Storm / U potrazi za olujom, molimo Vas da se predstavite čitateljima našega tjednika za kulturu, jedinoga u Republici Hrvatskoj, koji smo inače pokrenuli u očekivanju Oluje, dva-tri mjeseca uoči oslobađanja okupiranoga hrvatskoga kraljevskoga grada Knina.

Sin sam hrvatskih useljenika, Lenka i Anđelke Barić, s otoka nedaleko od

Najviše sam bio motiviran osobnom frustracijom i ljutnjom koja je proizlazila iz činjenice da su mnogi dužnosnici u međunarodnoj zajednici, posebno u Ujedinjenim narodima, koristili slučaj generala Gotovine kako bi potvrdili svoja stajališta da je rat na području bivše Jugoslavije bio građanski rat, a ne agresorski rat, na čelu s Miloševićem. Sasvim iskreno, bio sam iznenađen s koliko je upornosti glasnogovornik Tužiteljstva ICTY-a (Međunarodnoga suda za ratne zločine na području bivše Jugoslavije), Anton Nikiforov, tvrdio kako je ljudski nemoguće identificirati agresora u tome ratu. Kao da je prespavao vrijeme od 1991. do 1995. godine. Razlog zašto je to toliko važno jest taj da se Hrvatskoj i dalje nastavlja suditi, na međunarodnoj razini, u skladu s tim stajalištem, što je na neki način nede-

mokratski, s obzirom na njezinu ulogu u tome ratu. To se najočitije pokazalo u proceduralnim pristupnim procesima vezanim uz ulazak Hrvatske u Europsku uniju.

U tijeku priprema na ovom filmu, najavljujete film o Gotovini, ali Vas je potraga za puninom istine o roditeljskoj domovini Hrvatskoj izloženoj prijetnji nestanka s povijesne pozornice posve logično dovela do zaokružene dokumentarne, slojevite priče o osloboditeljskoj Oluji kao ključu za razumijevanje povijesnih i političkih gibanja u ovom dijelu Europe. Čini nam se da ste Vi izvornošću vlastitoga filmskoga jezika uspjeli izreći ono što je znanstvenim diskursom opisao renomirani francuski povjesničar i sveučilišni profesor Paul Garde koji je rekao da je Oluja nešto najvažnije što se dogodilo u Europi nakon pada Berlinskoga zida. Recite nam nešto više o toj Vašoj pasionantnoj potrazi za istinom koja oslobađa!

Pa, to je posve jednostavno. Jednostavnije je ispričati poštenu priču, nego lagati. Oni koji lažu moraju provesti ostatak svojih života u prisjećanju toga što su točno rekli, kada su to rekli, te komu. Nisam imao nakanu snimiti propagandni film, radije sam htio jednostavno pokazati ono što vjerujem da je istina o ratu i vojnoj operaciji Oluja. Zbog toga sam snimio i starce Srbe koji su bili ubijeni i kuće koje su bile zapaljene nakon vojne operacije, jer se to dogodilo i oni koji su počinili ta nedjela, trebali bi se sramiti. Međutim, Međunarodni sud za ratne zločine na području bivše Jugo-

slavije (ICTY), iskoristio je te događaje kao političko prebacivanje lopte, kako bi postigao svoje ciljeve stvaranjem priče usklađene s UN-ovom ratnom politikom. UN je zakazao u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini i oni su zakazali u slučaju tih jadnih starih Srba iz okolice Knina, jer se to ne bi nikad dogodilo da je međunarodna zajednica postupala pravilno, od početka, od godine 1991.

Veoma je zanimljiv i provokativan sam naslov Vašega filma, koji nas posredno podsjeća na znameniti naslov romanskoga cilusa Marcela Prousta „U potrazi za izgubljenim vremenom”. Je li ovaj film mogućim početkom nekoga niza Vaših filmova, dokumentarnih i igranih, u potrazi ne samo za Olujom, nego i za Hrvatskom, istinom o njoj?

Ne znam, vjerojatno nije. Ne bi samo jedan umjetnik trebao ponijeti teret iznošenja pojedinačnih sadržaja, koji bi onda stvorili cjelokupnu sliku o narodu ili zemlji, nego više njih.

Neki je filmski kritičar u Hrvatskoj u svom osvrtu na Vaš film napisao da Vam je nacionalni junak i general Ante Gotovina „izmaknuo kao osoba od krvi i mesa”. Molimo Vas za Vaš osvrt na odjeke Vašega filma u Hrvatskoj, pa i na ovu kritičku opasku.

U filmu sam prikazao različite aspekte toga što sve Gotovinu čini jedinstvenim ljudskim bićem, od njegova teškog djetinjstva, do njegovih iskustava na bojišnici i njegove uloge kao vođe, zapovjednika drugim ljudima. Iskreno, teško je u žanru dokumentarnog filma uspjeli

Sa snimanja filma „U potrazi za olujom”